

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.410.2.10.2023

Pani
Wioletta Urban
Dyrektor
Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Piasecznie
ul. Świętojańska 5A
05-500 Piaseczno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/003 – Działania wybranych organów administracji publicznej na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy
w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piasecznie (dalej: MGOPS), ul. Świętojańska 5A, 05-500 Piaseczno
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wioletta Urban, Dyrektor MGOPS w Piasecznie od 30 grudnia 2020 r. (dalej: Dyrektor MGOPS)
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja działań w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy oraz ich efekty.
Okres objęty kontrolą	Od 24 lutego 2022 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce, tj. do 4 sierpnia 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tomasz Kwitowski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr KAP/64/2023 z 13 czerwca 2023 r. 2. Dariusz Komorowski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/65/2023 z 13 czerwca 2023 r.

(akta kontroli str. 1-2)

---

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność MGOPS w zakresie udzielania pomocy obywatelom Ukrainy w formie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę³ (dalej: świadczenie pieniężne).

Uzasadnienie
oceny ogólnej

MGOPS prawidłowo realizował zadania związane z przyjmowaniem wniosków o wypłatę świadczenia pieniężnego i wypłatą świadczeń. Badane wnioski, na podstawie których wypłacono świadczenia pieniężne, zostały rzetelnie zweryfikowane. Zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁴ (dalej: ustawa o pomocy) świadczenia pieniężne przyznawano obywatelom Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej został uznany za legalny i którzy zostali wpisani do rejestru PESEL. Wypłata świadczenia pieniężnego następowała na wskazane we wniosku konto bankowe i została prawidłowo ujęta w księgach rachunkowych.

Wszystkie badane decyzje o odmowie wypłaty świadczenia pieniężnego zawierały elementy wymagane przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁵ (dalej: KPA). Jedna z pięciu objętych badaniem decyzji o odmowie wypłaty świadczenia pieniężnego, wymagająca postępowania wyjaśniającego, została załatwiona z naruszeniem terminu wskazanego w art. 35 § 3 KPA. Stwierdzona nieprawidłowość nie miała wpływu na realizację zadań związanych z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Realizacja działań w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy oraz ich efekty

Opis stanu
faktycznego

Burmistrz Miasta i Gminy Piaseczno, na podstawie art. 31 ust. 3 ustawy o pomocy, upoważnił Dyrektora oraz pracowników MGOPS do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia pieniężnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.

Burmistrz Miasta i Gminy Piaseczno powierzył Dyrektorowi MGOPS w Piasecznie⁶:

- *utworzenie i prowadzenie punktu informacyjnego dla uchodźców z Ukrainy;*
- *uruchomienie systemu infolinii dla uchodźców oraz wolontariatu i innych osób, podmiotów gospodarczych, zainteresowanych udzielaniem pomocy oraz tworzenie baz danych w celu prawidłowej koordynacji i organizacji pomocy;*
- *współpracy z podmiotami działającymi na terenie gminy Piaseczno w zakresie udzielanej pomocy uchodźcom z Ukrainy.*

(akta kontroli str. 4-17, 42-45, 263, 266-297, 328-329)

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe.

⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 103, ze zm.

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 775, ze zm.

⁶ Zarządzeniem nr ADK.0050.26.2022 z dnia 4 marca 2022 r. w sprawie powierzenia Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Piasecznie realizacji wszelkich możliwych działań mających na celu zabezpieczenie potrzeb uchodźców z Ukrainy.

W 2022 r. do MGOPS złożono łącznie 3420⁷ wniosków o wypłatę świadczenia pieniężnego, które obejmowały 5889 osób, z czego 3248 wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie, w 26⁸ przypadkach wydano decyzje o umorzeniu postępowania, w 81 przypadkach odmówiono przyznania świadczenia, w 56 przypadkach wnioskodawcy złożyli oświadczenie o wyjeździe z Polski, w dziewięciu przypadkach wnioski przekazano zgodnie z właściwością miejscową do ośrodków pomocy społecznej. Do 31 grudnia 2022 r. wypłacono świadczenie dla 5546 obywateli Ukrainy na łączną kwotę 1 663,8 tys. zł. Koszty obsługi świadczenia wyniosły 33,3 tys. zł i były zgodne z art. 31 ust. 9 ustawy o pomocy.

W 2023 r. (do 30 kwietnia) złożono łącznie 275 wniosków o przyznanie świadczenia pieniężnego, które obejmowały 521 osób, z czego 257 wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie, w czterech przypadkach wydano decyzje o umorzeniu postępowania, w 11 przypadkach wydano decyzje odmowne, w trzech przypadkach wnioski złożone do 30 kwietnia 2023 r. zostały rozpatrzone w maju (w jednym przypadku przyznano świadczenie pieniężne, w dwóch wydano decyzje odmowne). W 2023 r. (do 30 kwietnia) wypłacono 341 świadczeń na łączną kwotę 102,3 tys. zł. Koszty obsługi świadczenia wyniosły 2,0 tys. zł i były zgodne z art. 31 ust. 9 ustawy o pomocy.

(akta kontroli str. 4-226, 264-265, 330-346, płyta CD)

Dyrektor MGOPS poinformowała, że *od pierwszych dni marca 2022 r. MGOPS prowadził Punkt informacyjny, który działał od godziny 10:00 do 18:00 w Centrum Przedsiębiorczości w Piasecznie przy ul. Warszawskiej 1. Pracownicy MGOPS oraz wolontariusze udzielali uchodźcom wszystkich niezbędnych informacji oraz pomocy, również w języku ukraińskim. Codziennie w godzinach od 8:00 do 20:00 działała też specjalna infolinia MGOPS w Piasecznie: 666 973 189. Pod tym numerem telefonu lub adresem mailowym: ua@mgops.piaseczno.eu można było uzyskać informacje o oferowanej pomocy. Za pomocą infolinii czy adresu mailowego można było również zgłosić gotowość do udzielenia pomocy, również w późniejszym okresie, np. miejsca pracy, wsparcia terapeutycznego, pomocy w nauce języka polskiego, tłumaczeniach, opieki nad dzieckiem itp.* Ponadto Dyrektor MGOPS poinformowała, że o możliwości uzyskania świadczenia oraz o warunkach wypłaty informowano w punkcie obsługi obywateli Ukrainy w MGOPS, na stronach internetowych Urzędu Miasta i Gminy Piaseczno i MGOPS oraz na portalu społecznościowym Facebook.

Dyrektor MGOPS poinformowała też, że *wysokość środków niezbędnych na wypłatę świadczeń była szacowana na podstawie średniej liczby wniosków i liczby osób występujących o to świadczenie z poprzedniego miesiąca. Szacowanie poprzedzone było analizą dotychczasowego wydatkowania tych środków oraz analizą złożonych wniosków o pomoc i potrzeb zgłaszanych przez obywateli Ukrainy. Wszyscy uprawnieni spełniający kryteria przyznania świadczenia mieli to świadczenie wypłacone. Nie występowały przypadki pozostawienia wniosków bez rozpatrzenia.*

(akta kontroli str. 4-17)

Wzór wniosku o wypłatę świadczenia MGOPS otrzymał od Wojewody Mazowieckiego 16 marca 2022 r. Formularz wniosku był sporządzony w dwóch językach: polskim i ukraińskim. Dyrektor MGOPS poinformowała, że *wzór wniosku został uzupełniony przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o dodatkowe oświadczenie*

⁷ W przekazanym rejestrze wniosków ogólna liczba spraw na 31 grudnia 2022 r. wynosi 3667, z czego 247 to korespondencja dotycząca wniosków, która również była rejestrowana w tym rejestrze. 3420 wniosków o wypłatę świadczenia, które w 2022 r. wpłynęły do MGOPS w Piasecznie obejmuje wnioski złożone przez wnioskodawców bezpośrednio w Ośrodku jak i te, które przekazano z Urzędu Miasta i Gminy Piaseczno oraz z innych Ośrodków/organów zgodnie z właściwością miejscową.

⁸ 26 decyzji o umorzeniu postępowania wydano w przypadku, gdy wnioskodawca złożył kolejny wniosek o wypłatę świadczenia w innym Ośrodku.

(przekazane przez platformę CAS)⁹ (...) Dla usprawnienia pracy i zwiększenia czytelności tego wniosku wprowadziliśmy techniczne korekty: zostały opracowane 2 rodzaje wniosków – dla jednoosobowego gospodarstwa domowego oraz dla rodzin wieloosobowych. Opracowany wzór wniosku zawiera możliwość wpisywania danych w tabeli. Dodatkowo dodano pole z konkretną liczbą okienek do wpisywania cyfr numeru Pesel oraz numeru konta bankowego. To znacznie usprawniało uzupełnianie wniosku, konkretna ilość pól do uzupełniania Pesel i konta minimalizowała ilość błędnie wypełnionych wniosków. Takie rozwiązanie okazało się przydatne szczególnie w początkowych miesiącach i znaczącej liczby wnioskodawców.

(akta kontroli str. 4-17, 47-72)

W MGOPS nie wprowadzono zasad i procedur weryfikacji wniosków o wypłatę świadczenia pieniężnego. Badanie próby 17 spraw¹⁰ zakończonych przyznaniem świadczenia pieniężnego oraz pięciu spraw¹¹, które zakończyły się wydaniem decyzji administracyjnej o odmowie wypłaty ww. świadczenia wykazało, że:

- złożone wnioski były zgodne z opracowanym wzorem i zawierały informacje wymagane art. 31 ust. 5 ustawy o pomocy, w szczególności dane osób składających wniosek lub dane osób uprawnionych, adres pobytu, nr rachunku bankowego, na który była przekazywana kwota, powiadomienie o nadaniu PESEL;
- na każdym wniosku wskazywano m.in. datę wjazdu obywatela Ukrainy na terytorium RP oraz jego PESEL;
- rzetelnie dokumentowano weryfikację wniosków wykorzystując w tym celu Centralną Bazę Beneficjentów (CBB);
- sprawy o wypłatę świadczenia prowadzone były przez pracowników MGOPS posiadających stosowne upoważnienie (w tym wydawanie decyzji);
- świadczenia zostały przekazane osobom objętym wnioskami na wskazany numer rachunku bankowego w terminie od sześciu do 73 dni od momentu wpłynięcia wniosku. Zastępca Dyrektora MGOPS wyjaśniła m.in., że wydłużenie terminu rozpatrzenia spraw wynikało z bardzo dużej liczby złożonych wniosków i osób objętych tymi wnioskami;
- wypłata świadczeń została prawidłowo ujęta w księgach rachunkowych MGOPS;
- wydane decyzje odmawiające przyznania świadczenia zawierały wszystkie elementy wymagane art. 107 § 1 KPA, w szczególności oznaczenie organu, datę wydania, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie o trybie odwoławczym. Decyzje te zostały wydane w terminie wynikającym z art. 35 § 3 KPA, poza jednym przypadkiem, który opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4-17, 227-327, 346, płyta CD)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W przypadku wniosku o świadczenie pieniężne z 26 kwietnia 2022 r. (zarejestrowanego pod znakiem/sygnaturą: 1873.2022.WG) dopiero 12 sierpnia 2022 r., tj. po ponad trzech miesiącach od daty złożenia wniosku, wezwano wnioskodawcę do uzupełnienia braków formalnych (uzupełnienia we wniosku daty wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej). Wydanie decyzji administracyjnej o odmowie przyznania świadczenia pieniężnego nastąpiło 20 października 2022 r., tj. po blisko pół roku od daty złożenia wniosku i po ponad dwóch miesiącach od daty

⁹ „Oświadczam, że nie posiadam zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej, zgody na pobyt tolerowany, nie złożyłem wniosku o ochronę międzynarodową”.

¹⁰ Wybranych losowo z rejestru wniosków złożonych w 2022 i 2023 r. (do 30 kwietnia).

¹¹ Wybranych losowo z rejestru wniosków złożonych w 2022 i 2023 r. (do 30 kwietnia).

wezwania do uzupełnienia braków formalnych. Było to niezgodne z art. 35 § 3 KPA, który stanowi, że załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

(akta kontroli str. 227-327)

Dyrektor MGOPS odnosząc się do powyższej sprawy wyjaśniła, że (...) nie sposób nie zauważyć, że począwszy od stycznia 2022 roku Burmistrz Miasta i Gminy Piaseczno przekazał tuż. MGOPS realizację nowych zadań ustawowych, m.in. od stycznia 2022 r. realizowaliśmy dodatek osłonowy, od marca 2022 r. pomoc dla obywateli Ukrainy, od sierpnia 2022 r. dodatek węglowy, a następnie wsparcie do pozostałych form ogrzewania. Znalazło to swój wyraz w liczbie realizowanych wniosków – w tym w zakresie jednorazowego świadczenia dla obywateli Ukrainy, gdzie na dzień 20-10-2022 r. wpłynęło tych wniosków do naszego Urzędu 3413, a wniosków o dodatek osłonowy do 31-10-2022 r. odnotowaliśmy 3453. Podnieść należy, że każda sprawa wymagała dokonania szeregu czynności kontrolnych – co niejako zwielokrotniało ilość niezbędnego czasu do ich załatwienia przez poszczególnych urzędników. Faktyczna data rozpoczęcia weryfikacji wniosku 1873.2022.WG z dnia 26-04-2022 r. to 22-06-2022 r. Jednocześnie zwracamy uwagę na fakt, że w powstałym opóźnieniu realizacji tego wniosku, okres pomiędzy wysłaniem wezwania do uzupełnienia braków formalnych w dniu 12-08-2022 r. a powrotem nieodebranego wezwania do Ośrodka w dniu 12-09-2022 r. minął miesiąc pozostający poza jakąkolwiek możliwością reakcji naszego urzędu.

(akta kontroli str. 252-258)

NIK zwraca uwagę, że nawet po odliczeniu okresu, jaki upłynął pomiędzy wysłaniem wnioskodawcy wezwania do uzupełnienia braków formalnych, a zwrotem nieodebranego wezwania do MGOPS, załatwienie ww. sprawy nastąpiło po terminie wynikającym z art. 35 § 3 KPA.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o wyeliminowanie przypadków nieterminowego załatwiania spraw administracyjnych wymagających postępowania wyjaśniającego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa,   września 2023 r.

Kontrolerzy
Tomasz Kwitowski
Doradca techniczny

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej
Dyrektor
Bogdan Skwarka

.....
podpis

Dariusz Komorowski
Starszy inspektor k.p.

.....
podpis